

MADE IN TONGELRE

engelen Vincent van Gogh 'fiets of wandelroute' in Tongelre 1883-1885

postumum Tafelberg

Herberts Tafelberg

Marensboerderij aan de Caribbeaan

In de periode dat Vincent van Gogh in Nuenen woonde, bezocht hij ook Tongelre en heeft hij er verschillende tekeningen en schilderijen van gemaakt. Hij straalde er graag in de natuur, want hij was een natuurliefhebber. Vincent vond het ook interessant hoe kosterboertjes zich dagelijks met hun werkzaamheden bezig hielden. Deze route brengt u naar de plekken waar Van Gogh het Tongelre van eind 19e eeuw heeft vastgelegd.

START WASVENBOERDERIJ

Vanaf de fietswinstelling vertrekt u het terrein en gaat rechts, volgt het fietspad tot het einde waar u het spoor oversteekt en linksaf de Hofstraat opgaat. Hiervolgens

komt u bij de kruising naar u links afslaat en meteen weer rechtsaf en vervolgens uw weg (Bosakkersweg). Met de heide naar links (Heerbaan) alomax rechtsaf einde weg rechtsaf (Doornakkersweg bij Somsster Tuincentrum). Dan de eerste weg linksaf slaan (Landpad Zeggeweg). Kijk eens naar de landschappelijke omgeving! Uitsluitend komt u bij de kruising Zeggeweg/Schaarsmaer uit.

Als u het weiland in kijkt bent u op de plek wat de Raaiwe velden¹⁷ heette. Hier stonden waarschijnlijk een paar armoezige boerderijen. Vincent woonde ze buiten. Hij heeft ze toentertijd vastgelegd op het doek. In één ervan woonde het Kaarboerke.

Met met vrouw, 1885

Met met vrouw en geit, 1885

Collbe watermolen, 1884

Maar er woonde ook een vrouw, die de heks van Coll werd genoemd. We rijden de Scheerstraat uit en gaan rechtsaf, de Collaweg in. Eerste afslag rechts. Naar de watermolen van Coll¹⁷. In 1884 door Van Gogh geschilderd. De molen is geheel gerestoreerd met als voorbeeld het doek van Vincent. Op de bordes vindt u more informatie. Als u het terrein van de molen verlaat gaat u rechts en meteen linksaf, de Molendijk op. Misschien heeft u geluk dat u rechts in de lange weide achterin een roe ziet staan. Aan de linkerrijde ziet u

gelegde meidoornbushen. Ga het spoor over en u komt op de Leestraat waar aan de rechterzijde de Laenselden beginnen. Wat een wereldheid. Jammer van de hoep-sponsingsmasten, die waren er natuurlijk niet in de Van Gogh tijd. In het tweede huis rechts, genaamd de Collbe Waterleke, woonde een thuiswester, Martien Aant¹⁸, bij wie "het roe manneke" - zo noemden ze Vincent - diverse keren op de koffie ging en aan wie Vincent vroeg of hij hem mocht tekenen achter zijn weefgetouw. Als dank kreeg Martien dan een

Wiegjeter met wever, 1884

Stilleven met drie wegghesjes, 1885

tekening. Hij vond de prenten lelijk en verbrandde ze zodus de schilder der straat uit was, in de kachel.

Vervolgens gaat u het 2e pad rechts in en volgt u het fietspad. Langs dit pad, in het open veld, zijn gedetailloos geplaatst. Er staat er zelfs een voor Vincent van Gogh¹⁰. Voordat u de bocht naar links neemt, riet u rechts de Tongheerse boesjes¹¹, waar Vincent met jongens uit de buurt nestjes heeft gezocht in het stroomgebied van de Kleine Dommel. Een aantal gedetailleerde stillevens van een verzameling nesten heeft hij in zijn atelier in Nuenen geschilderd.

Vervolgens gaat u linksaf de Midwaskijk op 200 Meter verder. Op de hoek links aan de overkant, op 't Hofke, heeft de Planken Oplaker¹² gestaan, een uitspanning waar Van Gogh wel eens een borreltje dronk met bekenden. We gaan links 't Hofke op en volgen de weg naar de Martinuskerk. Vóór deze kerk stond er een andere Martinuskerk¹³. In 1220 werd de

Planken Oplaker

kerk van Tonghe al beschreven. Deze stond tussen de pastoriewoning en het eerste woonhuis, nummer 5. De achterzijde van de kerk gronde zowat aan de tuin van 't Hofke 13. Het was een zogenaamde knaakkerk (plattegrond) in de vorm van een kruis) en is in 1891 gesloopt.

Eig voor thuis: Meer over Vincent van Gogh en Eindhoven: Ga naar de site www.peternapelkerke.nl en druk op de button van Vincent.

Verslag de weg rechts om de kerk, steek de kruising over en ga de Rosendonsensweg Zuid op. Bij de stoplichten linksaf. Even oversteek. Na 300 meter heeft op de plek waar nu Residentie de Karpen staat, een groot veld gelegen, dat in 1965 met de aanleg van de Eisenboerelijn is dichtgeschreven. Dat was het Waeren of Honnegat¹⁴. Uit zijn schetsen kunnen we opna-

Schets Tongheerse kerk, 1885

Mastbomen in het ven, 1885

ken, dat Vincent hier ook een prent van heeft gemaakt. 'Mastbomen in het ven' heet het. Op deze toen zo rustige plek rijden nu per etmaal 25.000 auto's of meer.

U gaat links naar de fietstunnel, de Berenkuil en gaat deze beneden links in. Zo dadelijk neemt u het linkerhol weer naar boven. Van Gogh maakte met zijn penselen bijzondere prenten en schilderijen. Hier wordt kunst met een spuitbus gemaakt. Zoals u ziet zit er fantastisch werk tussen. De collectie wordt hier trouwens regelmatig gewisseld. Als Vincent in deze tijd leefde zou hij zeker met graffiti zijn gaan experimenteren.

Vervolg de weg derde tunnel links naar boven en ga de Celebeslaan in. Na 500 meter bent u weer bij de Wasvenboerderij⁽⁶⁾ waar u heerlijk kunt genieten van een versnapering. 'Made in Tongelre' is een idee van Kees van Grevembroek, in samenwerking met Peter Nagelkerke, de Stichting Van Gogh 2013 en Stichting Groendomein Wasven. Met speciale dank aan Paul Kemper.

'Voor een impressie van de route: Ga naar: https://www.youtube.com/watch?v=-6CwlUgZ_BI, Van Gogh in Tongelre.'